

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE 40/2010 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om rättegångsbiträden med tillstånd och till vissa lagar som har samband med den

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 11 januari 2011 en proposition med förslag till lag om rättegångsbiträden med tillstånd och till vissa lagar som har samband med den (RP 318/2010 rd) till lagutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- specialsakkunnig Jussi Karttunen, justitieministeriet
- ordförande, justitieråd Hannu Rajalahti, arbetsgruppen för en översyn av lagstiftningen om rättegångsombud och rättegångsbiträden
- hovrättsråd Teemu Paasikoski, Helsingfors hovrätt
- lagman Eero Takkunen, Helsingfors tingsrätt
- förvaltningsrättsdomare Maila Siivonen, Helsingfors förvaltningsdomstol
- statsåklagare Jorma Äijälä, Riksåklagarämbetet
- ordförande, advokat Mika Ilveskero, Finlands Advokatförbund
- ordförande Arsi Rantanen, Julkiset Oikeusavustajat ry

- styrelseordförande Harri Lindberg, Finlands Juristförbund
- ordförande Lasse Lehtinen, Finlands Rätts-hjälpsjurister rf
- tingsdomare Risto Tikka, Finlands domareförbund rf
- verkställande direktör Yrjö Paukkunen, Laki-asiaintoimisto Yrjö Paukkunen Ky
- professor Mikael Hidén
- professor Antti Jokela.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- justitiekanslern i statsrådet
- riksdagens justitieombudsman
- social- och hälsovårdsministeriet
- högsta domstolen
- högsta förvaltningsdomstolen
- Rovaniemi hovrätt
- Uleåborgs tingsrätt
- Centralförbundet för Europeiska Rätts-skyddet — CERF rf
- Finansbranschens Centralförbund rf

Dessutom har Finland näringsliv lämnat ett skriftligt yttrande till utskottet.

PROPOSITIONEN

Regeringens föreslår en lag om rättegångsbiträden med tillstånd. Dessutom föreslår regeringen

ändringar i lagen om advokater, lagen om statliga rätts-hjälpsbyråer, rättegångsbalken, lagen om

rättegång i brottmål, rättshjälpslagen, barnskyddslagen och lagen om justitiekanslern i statsrådet.

Propositionens huvudsyfte är att förbättra rättssäkerheten för parterna vid rättegångar och förutsättningarna för en ändamålsenlig rättsvård genom att höja kvaliteten på rättegångsombudens och rättegångsbiträdenas arbete. Alla rättegångsombud och rättegångsbiträden ska därför börja omfattas av yrkesetiska skyldigheter och tillsyn, vilket sker genom att det inrättas ett nytt tillståndssystem för andra rättegångsombud och rättegångsbiträden än advokater och offentliga rättsbiträden. Tillstånden beviljas av en ny rättegångsbiträdesnämnd.

Ett rättegångsbiträde med tillstånd ska i ett uppdrag som rättegångsombud och rättegångsbiträde, liksom även i ett uppdrag som baserar sig på ett domstolsförordnande eller ett förordnande till biträde, vara skyldigt att iaktta yrkesetiska regler, som i sak överensstämmer med reglerna för advokater och offentliga rättsbiträden.

Ett rättegångsbiträde med tillstånd ska i sitt uppdrag stå under tillsyn av justitiekanslern, den tillsynsnämnd som finns i samband med landets allmänna advokatförening — dvs. Finlands Advokatförbund — och rättegångsbiträdesnämnden. Det ska vara möjligt att bestämma samma disciplinära påföljder för ett rättegångsbiträde med tillstånd som för advokater och offentliga rättsbiträden. Beslut som gäller en disciplinär påföljd ska kunna överklagas hos domstol.

Ändringar som beror på det nya tillståndssystemet görs i lagen om advokater och i lagen om statliga rättshjälpsbyråer. Tillsynsnämndens oberoende och fristående funktion i förhållande till Finlands Advokatförbund förstärks. Tillsynsnämnden föreslås få ytterligare en sektion. Också rättegångsbiträden med tillstånd ska vara medlemmar i nämnden.

Rättegångsbalken ändras så att endast en advokat, ett offentligt rättsbiträde eller ett rättegångsbiträde med tillstånd i allmänhet får anlitas som rättegångsombud eller rättegångsbiträde vid allmänna domstolar.

Det föreslås att biträdestvång införs vid extraordinärt ändringssökande i högsta domstolen.

Ett offentligt rättsbiträde, en advokat och under vissa förutsättningar ett rättegångsbiträde med tillstånd ska kunna förordnas till sådan försvarare eller sådant målsägandebiträde som avses i lagen om rättegång i brottmål och till sådant biträde som avses i rättshjälpslagen.

Genom en ändring i barnskyddslagen utsträcks tillståndssystemet till barnskyddsärenden i förvaltningsdomstolen och högsta förvaltningsdomstolen.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft vid ingången av 2013. Rättegångsombuden och rättegångsbiträdena bibehåller sin tidigare behörighet under en övergångstid på ett år från lagarnas ikraftträdande.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Allmänt

Genom den föreslagna lagstiftningen skapas ett nytt tillståndssystem för rättegångsombud och rättegångsbiträden (nedan rättegångsombud). Framöver kan i regel bara advokater, offentliga rättsbiträden eller rättegångsombud med tillstånd vara rättegångsombud vid allmänna domstolar. Tillståndssystemet föreslås bli utvidgat till barnskyddsärenden i förvaltningsdomstolar

och högsta förvaltningsdomstolen. Dessutom införs biträdestvång vid extraordinärt ändringssökande i högsta domstolen när det gäller klagan på grund av domvilla och återbrytande av dom.

Reformens primära syfte är att förbättra rättssäkerheten för parterna vid rättegångar och förutsättningarna för en ändamålsenlig rättsvård genom att höja kvaliteten på rättegångsombudens arbete. I och med reformen kommer alla rättegångsombud att få yrkesetiska skyldigheter och underställas tillsyn. Dessutom kommer be-

hörighetsvillkoren för de rättegångsombud som omfattas av tillståndssystemet att skärpas något. Det nya tillståndssystemet gäller inte advokater eller offentliga rättegångsbiträden vars behörighetsvillkor redan nu är stränga nog och som har yrkesetiska skyldigheter och underställda tillsyn.

Utskottet påpekar att det redan i samband med den reform 2002 som avsåg att skärpa behörighetsvillkoren för rättegångsombud (RP 82/2001 rd — LaUB 22/2001 rd) fästes uppmärksamhet vid de kvalitetskrav som en process ställer och vid konsumentskyddsaspekten i fråga om mål och ärenden som behandlas i allmänna domstolar. Kommittén för utveckling av domstolsväsendet har sedermera pekat på orsakerna till varför regleringen i fråga om rättegångsombud enligt kommitténs mening bör omprövas och behörighetsvillkoren i allmänna domstolar skärpas (Kommittebetänkande 2003:3). Enligt kommittén bör målet vara att en part enbart företräds av ett yrkesmässigt kompetent och yrkesetiskt klanderfritt rättegångsombud och att ombudets verksamhet övervakas av ett självständigt och oberoende tillsyns- eller disciplinorgan.

Miljön där rättegångsombuden arbetar, dvs. domstolar och åklagarämbetet, har genomgått en radikal förändring under de senaste åren. Därför behöver också bestämmelserna om rättegångsombud, kraven på dem och deras verksamhet ses över. Sammantaget sett anser utskottet propositionen vara behövlig och angelägen. Det tillstyrker lagförslagen i propositionen, men med följande anmärkningar och ändringsförslag. Dessutom föreslår utskottet att riksdagen godkänner fyra nya lagförslag där lagtekniska hänvisningar gjorts med anledning av reformen.

Tillståndsvillkor

I 2 § i förslaget till lag om rättegångsbiträden föreskrivs om behörighetsvillkoren för rättegångsombud och rättegångsbiträden. En sökande som uppfyller tillståndsvillkoren ska beviljas tillstånd att vara verksam som rättegångsombud och rättegångsbiträde. Tillståndsansökan kan inte förkastas av lämplighetsskäl.

Behörighetsvillkoren skärps något genom att ett rättegångsombud hädanefter ska ha avlagt juridisk examen och dessutom vara tillräckligt insatt i uppdraget som rättegångsombud och rättegångsbiträde. Insatt kan en person bli genom att skaffa sig arbetserfarenhet eller avlägga advokatexamen. Tillräckligt insatt är t.ex. den som fullgjort domstolspraktik eller som under minst ett år arbetat som åklagare. Det är också en person som efter juristexamen under minst ett år har varit verksam i andra uppgifter som gjort honom eller henne förtrogen med uppdraget som rättegångsombud och rättegångsbiträde. En sådan uppgift kan t.ex. vara arbete som biträdande jurist vid en advokatbyrå eller juridisk byrå, när det i arbetet normalt ingår att biträda i rättegångsärenden. Ett ytterligare krav är att personen ska vara redbar och lämplig för uppdraget som rättegångsombud och rättegångsbiträde och inte har försatts i konkurs eller inte ha fått sin handlingsbehörighet begränsad.

Behörighetsvillkoren för rättegångsombud är enligt utskottets mening lämpliga och befogade. Propositionen avser uttryckligen att höja kvaliteten på rättegångsombudens arbete och på så vis förbättra parternas rättssäkerhet och förutsättningarna för en saklig rättsvård. Behörighetsvillkoren får inte vara lindrigare än vad regeringen föreslagit, menar utskottet. Å andra sidan finns det inte heller någon anledning att skärpa dem, eftersom ändringarna är lämpliga med hänsyn till nuläget. Om villkoren stramas åt markant kan det t.ex. bli svårare att komma in i branschen.

Utskottet vill i det här sammanhanget också påpeka att examensordningen för advokatexamen ändrats. Den har godkänts av justitieministeriet och tillämpas på advokatexamina som ordnas efter den 1 mars 2011. Enligt den nya examensordningen kan personer som avlagt rättsnotarieexamen anmäla sig till advokatexamen. En person som studerar för juris magisterexamen kan därmed efter att ha avlagt rättsnotarieexamen redan under studietiden avlägga advokatexamen och efter att ha blivit klar med sin juris magisterexamen omedelbart ansöka om det aktuella tillståndet.

Rättegångsombudens och rättegångsbiträdenas skyldigheter

I 8 § i förslaget till lag om rättegångsbiträden föreskrivs om yrkesetiska skyldigheter för rättegångsombud som omfattas av tillståndssystemet. Enligt förslaget ska ett rättegångsombud redbart och samvetsgrant fullgöra de uppdrag som anförtrotts honom eller henne som rättegångsombud och rättegångsbiträde. I paragrafen räknas också de viktigaste skyldigheterna gentemot klienten, klientens motpart, myndigheterna och klientens motparts ombud upp. För att få vägledning i de övriga skyldigheter som inte uttryckligen nämns i förteckningen och det närmare innehållet i skyldigheterna kan man ta fasta på god advokatsed, som är förpliktande för advokater, och tillämpningspraxis i fråga om den. Av motiven framgår det att propositionen uttryckligen vill att det ska lagstiftas om rättegångsombudens skyldigheter i stället för att det exempelvis skulle hänvisas till Finlands Advokatförbunds vägledande regler om god advokatsed. Av skäl som nämns i propositionen (s.19) anser utskottet att lösningen är motiverad. Rättegångsombud med tillstånd är enligt den föreslagna 8 § skyldiga att följa yrkesetiska regler som i sak överensstämmer med dem för advokater och offentliga rättsbiträden.

Rättegångsombud med tillstånd ska följa de lagfästa skyldigheterna i sitt uppdrag som rättegångsombud och rättegångsbiträde. I uppdraget ingår inte bara egentligt företrädande och uppträdande i domstol utan även t.ex. förberedande åtgärder inför en rättegång, såsom biträdande av parten vid förundersökning i brottmål. I skyldigheten ingår inte att tillhandahålla juridiska tjänster som inte hänför sig till uppdraget som rättegångsombud. Däremot måste rättegångsombudet iaktta skyldigheterna i 8 § i andra uppdrag som han eller hon fått genom ett domstolsförordnande eller i uppdrag till vilka han eller hon har förordnats som biträde enligt rättshjälpslagen (257/2002). Ett sådant annat uppdrag kan vara uppdraget som skiftesman som han eller hon fått genom ett domstolsförordnande.

Utskottet vill för tydlighetens skull framhålla att rättegångsombudets skyldighet att iaktta

skyldigheterna i 8 § inte endast gäller fall där det nu aktuella tillståndet krävs utan alltid i uppdrag som rättegångsombud och rättegångsbiträde. Det är otänkbart att skyldigheten att iaktta skyldigheterna exempelvis i ett s.k. summariskt tvistemål, där rättegångsombudet inte behöver ha ett här avsett tillstånd, skulle uppstå först om målet mitt under processen blir stridigt till följd av svarandes bestridande, menar utskottet.

Tillsyn över rättegångsombudens och rättegångsbiträdenas verksamhet

Tillstånd att vara verksam som rättegångsombud och rättegångsbiträde beviljas av rättegångsbiträdesnämnden, som tillsätts av statsrådet. Rättegångsombuden står under tillsyn av rättegångsbiträdesnämnden, Advokatförbundets tillsynsnämnd och justitiekanslern i statsrådet. I konsekvens med det som sagts om rättegångsombudets skyldigheter gäller tillsynen endast i uppdraget som rättegångsombud och rättegångsbiträde och i uppdrag personen fått genom ett domstolsförordnande eller till vilket han eller hon förordnats till som biträde enligt rättshjälpslagen.

Enligt propositionen ska rättegångsombuden stå under tillsyn av justitiekanslern i statsrådet, på samma sätt som advokater och offentliga rättsbiträden. Justitiekanslern har rätt att inleda ett tillsynsärende, om han eller hon anser att ett rättegångsombud åsidosätter sina skyldigheter. Rättegångsombudet är skyldigt att ge justitiekanslern de uppgifter och utredningar som justitiekanslern behöver för tillsynen.

Tillsynsnämndens och rättegångsbiträdesnämndens tillsyn sker i regel utifrån klagomål. I princip hör det till tillsynsnämnden att behandla och avgöra klagomålen. Tillsynsnämnden kan som disciplinär påföljd förordna anmärkning eller varning. För den grövsta överträdelsen kan följa en påföljdsavgift på 15 000 euro eller återkallande av tillstånd. Beslut om det fattas av rättegångsbiträdesnämnden. Ett avgörande i ett tillsynsärende får överklagas genom besvär hos Helsingfors hovrätt, som redan nu behandlar överklaganden enligt lagen om advokater (496/1958). En person som uteslutits från Advo-

katförbundet eller förlorat sitt tillstånd kan återfå tillståndet tidigast efter tre år.

Utskottet har diskuterat olika sätt att ordna tillsynen över rättegångsombud. Det som talar för den föreslagna tillsynsstrukturen är den premisspropositionen utgår från, nämligen att rättegångsombuden är skyldiga att följa yrkesetiska regler som i sak överensstämmer med dem för advokater och offentliga rättsbiträden. Förslagen om att tillsynsnämndens roll och ändringsökandet ska vara analoga med tillsynen över advokater och offentliga rättsbiträden är försvarbara med avseende på en enhetlig avgörandepraxis. Men det är trots allt nödvändigt att man ger akt på hur tillsynen fungerar och bedömer om systemet eventuellt behöver ses över, menar utskottet.

I och med att tillsynsnämnden ges i uppdrag att ha tillsyn över rättegångsombud är det viktigt att dess oberoende och fristående ställning gentemot Advokatförbundet stärks. I propositionen föreslås därför att tillsynsnämnden ska få en bredare sammansättning och ha som medlemmar inte bara advokater och i lagen närmare angivna andra jurister utan också rättegångsombud med tillstånd. Här bör det påpekas att tillsynsnämndens medlemmar handlar under domaransvar i sitt uppdrag och att bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på tjänstemän vid tillsynsenheten som är den enhet som bereder ärendena. En principiell utgångspunkt när det gäller behandlingen av tillsynsärenden är att det precis som vid domstolarna helt beror på slumpen hur ärendena fördelas mellan sektionerna, och då kan ingen på förhand veta vem som kommer att behandla ett visst tillsynsärende. Också detta bidrar till en objektiv behandling.

Eftersom rättegångsombuden med tillstånd är relativt få i förhållande till de övriga medlemmarna i tillsynsnämnden, två av tolv, måste de ges en starkare roll. Det kan anses stå i samklang med den principiella utgångspunkten ovan, dvs. att ärendena fördelas mellan sektionerna slumpartat, att ordförande i en sektion alltid är någon annan än en advokat när den behandlar ett tillsynsärende som gäller ett rättegångsombud.

Utskottet föreslår nedan att 11 § i lagförslag 1 kompletteras med en bestämmelse om detta.

Undantag från tillståndssystemet i mål och ärenden vid allmänna domstolar

I mål och ärenden som behandlas vid allmänna domstolar är tillståndssystemet i princip allmänt. Systemet gäller alla allmänna domstolar och alla kategorier av mål, om det inte föreskrivs något annat för någon kategoris del. Det spelar alltså ingen roll om t.ex. en persons verksamhet är yrkesmässig eller tillfällig, eftersom även ett enskilt ärende ska skötas professionellt.

Det föreslås att tillståndssystemet inte ska gälla rättegångsombud som står i arbetsavtals- eller tjänsteförhållande till en part eller jurister anställda hos arbetsmarknadsorganisationer. Av skäl som nämns i propositionen (s.17 och 18) anser utskottet att avgränsningarna är motiverade.

Under behandlingen av ärendet väcktes frågan om lagens undantag för ombud i arbetsavtals- och tjänsteförhållande borde utsträckas till att även gälla jurister som arbetar i samma koncern eller företagsgrupp. Utskottet konstaterar att propositionen utgår från att tillståndssystemet är en stark huvudregel när det gäller ärenden och mål som behandlas vid allmänna domstolar, och att tröskeln för att göra undantag från huvudregeln därför är mycket hög. Ju färre undantagen är, desto tydligare är systemet för alla aktörer.

Förslaget om ombud som står i arbetsavtals- eller tjänsteförhållande motiveras i propositionen bl.a. med att den anställda i vilket fall som helst står under arbetsgivarens tillsyn och att arbetsgivaren är ansvarig för skada som den anställda eventuellt förorsakar. Utskottet menar att skälen sannolikt inte är tillämpliga på långt när alla typer av företagsgrupper. Därför kan koncernjuristundantaget objektivt sett inte jämföras med det föreslagna undantaget för ombud i arbetsavtals- eller tjänsteförhållande.

Dessutom skulle ett undantag för jurister som arbetar i samma koncern eller företagsgrupp ge upphov till praktiska problem. Inte ens när det gäller koncerner enligt aktiebolagslagen

(624/2006) är det lätt att utreda och fastställa deras status, menar utskottet. Domstolarna är skyldiga att på tjänstens vägnar kontrollera att ett rättegångsombud är behörigt att vara ombud. Inte minst med hänsyn till detta bör man försöka undvika tvetydiga bestämmelser eller bestämmelser som kräver grundlig utredning av det faktiska läget.

Den enbart på släktskap baserade rätten att vara rättegångsombud föreslås bli avskaffad. Utskottet anser att det i dagens samhälle inte längre finns någon anledning att ha kvar undantaget för nära släktingar och makar, och att strykningen följaktligen kan anses motiverad.

Förslaget innebär också att nära anhöriga inte kan vara rättegångsombud även om de är jurister, om de saknar behörigt tillstånd. I praktiken kan det uppstå som det kan tyckas orimliga situationer låt oss säga när en person med juridisk examen som i egen sak samtidigt skulle representera sin make och sina barn t.ex. i ett tvistemål om familjens gemensamma bostad. En likartad situation skulle kunna uppstå även mellan delägarna i ett oskiftat dödsbo.

Synpunkterna är förståeliga, menar utskottet. Men det är inte helt problemfritt att luckra upp tillståndsvillkoren och i lagen ge också andra jurister än advokater, offentliga rättsbiträden eller domstolsombud med tillstånd rätt att vara domstolsombud i fall av ovan beskriven typ. Utskottet hänvisar till kommentarerna ovan om tillståndssystemet som absolut huvudregel och om undvikande av tvetydiga bestämmelser. Det är inte heller klart om det faktiskt finns ett behov av en sådan bestämmelse. Många okomplicerade domstolsärenden kan numera behandlas enbart i ett skriftligt förfarande, och då behövs inget ombud. De mål och ärenden som måste behandlas i sammanträde är i sin tur ofta så stridiga att en make eller nära släkting redan på grund av intressekonflikter inte nödvändigtvis kan vara sin makes, sina föräldrars eller sina barns ombud. Stridiga ärenden och mål är dessutom så pass krävande att de i regel överläts på ombud som yrkesmässigt bedriver advokatverksamhet. Konstateras bör att en nära anhörig som uppfyller behörighetsvillkoren kan vara rättegångsom-

bud så snart han eller hon skaffat sig ett i lagen föreskrivet tillstånd. Därför finns det inte någon anledning att föreskriva om ett sådant undantag i det här sammanhanget.

Också t.ex. en sådan grund som skulle medge undantag från tillståndsvillkoren vid tillfällig advokatverksamhet är svårtolkad, anser utskottet. Dessutom kan det vara omöjligt för domstolen att kontrollerna när det är fråga om ett sporadiskt ombudsuppdrag.

Utskottet är av den åsikten att också om undantag från tillståndssystemet kunde göras utifrån ett prövningsbaserat beslut av domstolen, skulle detta av ovan uppräknade skäl stöta på praktiska problem och innebära en avsevärd extrabörda för domstolarna om det vann insteg i större utsträckning. En annan konsekvens kunde vara att man först skulle processa — eventuellt i olika rättsinstanser — om den prejudiciella frågan om vem som kan vara rättegångsombud. Det här är inte förenligt med målet att systemet ska vara tydligt och förbättra rättsvården.

Utskottet tillstyrker sålunda bestämmelserna i föreslagen form. Men det är trots allt bra att hålla ögonen på hur systemet fungerar på denna punkt. Senare, när erfarenheter finns att tillgå, kan man titta på om systemet behöver ses över.

Utskottet vill ytterligare för tydlighetens skull poängtera att den föreslagna lagstiftningen inte utesluter att man vid sidan av ett kvalificerat rättegångsombud i ärenden och mål som kräver expertis eller språkkunskaper får anlita personer som inte är advokat, offentligt rättsbiträde eller rättegångsombud med tillstånd. Redan nu är detta tillåtet enligt lag.

Tillämpning av tillståndssystemet i förvaltningsprocess

Det är viktigt att tillståndssystemet tas i bruk i barnskyddsärenden i förvaltningsdomstolar och högsta förvaltningsdomstolen. Kraven på rätts säkerhet accentueras i ärenden som gäller omhändertagande av barn och annat barnskydd. Ärendena är av den arten att de också förutsätter juridisk yrkesskicklighet och yrkesetisk verksamhet av parternas ombud och biträden. Dessutom reviderades beslutssystemet genom barn-

skyddslagen, som trädde i kraft den 1 januari 2008, så att beslut om tvångsomhändertagande i första hand fattas av förvaltningsdomstolarna i stället för av kommunala myndigheter. Samtidigt blev högsta förvaltningsdomstolen första och enda överklagandeinstans i de här frågorna.

Den nya lagstiftningens mål om bättre rättssäkerhet och rättsvård är viktiga i förvaltningsprocessen överlag, menar utskottet. Men det handlar trots allt om stora och principiellt viktiga frågor som måste synas minutöst innan nya ändringar görs. Därför faller det sig naturligt att titta på dem exempelvis i samband med de pågående projekten för att utveckla förvaltningsprocessen.

Ikraftträdande

Utskottet noterar att den föreslagna lagstiftningen avses träda i kraft först den 1 januari 2013. Tidpunkten kan ändå anses motiverad med tanke på den tid som behövs för reglering på lägre nivå, för att bygga upp ett it-system, för att inrätta rättegångsbiträdesnämnden och för andra verkställighetsåtgärder. Utskottet understryker att det måste finnas tillräckligt med resurser för att genomföra reformen.

Detaljmotivering

1. Lag om rättegångsbiträden med tillstånd

11 §. Tillsyn som utövas av tillsynsnämnden. Enligt *1 mom.* behandlar och avgör tillsynsnämnden tillsynsärenden enligt 14 § som gäller rättegångsbiträden med tillstånd. Sådana ärenden är skriftliga klagomål samt en anmälan som antingen justitiekanslern eller en domstol gjort. Av skäl som nämns i den allmänna motiveringen föreslår utskottet att det i slutet av *1 mom.* skrivs in en bestämmelse om att en medlem som inte hör till advokat kåren ska vara ordförande när någon av tillsynsnämndens sektioner behandlar ett tillsynsärende som gäller ett rättegångsbiträde med tillstånd.

9. Lag om ändring av 15 § i lagen om medling i tvistemål och stadfästelse av förlikning i allmänna domstolar (Nytt lagförslag)

15 §. Företrädande av parterna. Riksdagen antog den 1 februari en lag om medling i tvistemål och stadfästelse av förlikning i allmänna domstolar (RP 284/2010 rd — LaUB 32/2010 rd). I 15 § 2 mom. i den lagen finns en hänvisning till 15 kap. 2 § i rättegångsbalken. I samband med lagstiftningsreformen avseende rättegångsbiträden med tillstånd görs en genomgripande ändring i den paragrafen i rättegångsbalken. Med hänsyn till detta behöver hänvisningen till rättegångsbalken ändras.

Ikraftträdande. Den föreslagna lagen avses träda i kraft samtidigt med lagen om rättegångsbiträden med tillstånd.

10. Lag om ändring av 12 kap. 4 § i fängelselagen (Nytt lagförslag)

12 kap. Brevväxling och telefonsamtal

4 §. Brevväxling med ombud. I *1 mom.* finns en hänvisning till 15 kap. 2 § i rättegångsbalken. I samband med lagstiftningsreformen avseende rättegångsbiträden med tillstånd görs en genomgripande ändring i den paragrafen i rättegångsbalken. Därför måste laghänvisningen ändras.

Ikraftträdande. Den föreslagna lagen avses träda i kraft samtidigt med lagen om rättegångsbiträden med tillstånd.

11. Lag om ändring av 8 kap. 4 § i häktninglagen (Nytt lagförslag)

8 kap. Brevväxling och telefonsamtal

4 §. Brevväxling med ombud. I *1 mom.* finns en hänvisning till 15 kap. 2 § i rättegångsbalken. I samband med lagstiftningsreformen avseende rättegångsbiträden med tillstånd görs en genomgripande ändring i den paragrafen i rättegångsbalken. Därför måste laghänvisningen ändras.

Ikraftträdande. Den föreslagna lagen avses träda i kraft samtidigt med lagen om rättegångsbiträden med tillstånd.

12. Lag om ändring av 3 kap. 7 § och 6 kap. 4 § i lagen om behandlingen av personer i förvar hos polisen (Nytt lagförslag)

3 kap. Placering i förvaringslokalen, basvård och förflyttning

7 §. Underrättelse om förflyttning. I 1 mom. finns en hänvisning till 15 kap. 2 § i rättegångsbalken. I samband med lagstiftningsreformen avseende rättegångsbiträden med tillstånd görs en genomgripande ändring i den paragrafen i rättegångsbalken. Därför måste laghänvisningen ändras.

6 kap. Brevväxling och telefonsamtal

4 §. Brevväxling med ombud. I 1 mom. finns en hänvisning till 15 kap. 2 § i rättegångsbalken. I

samband med lagstiftningsreformen avseende rättegångsbiträden med tillstånd görs en genomgripande ändring i den paragrafen i rättegångsbalken. Därför måste laghänvisningen ändras.

Ikraftträdande. Den föreslagna lagen avses träda i kraft samtidigt med lagen om rättegångsbiträden med tillstånd.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslag 2—8 utan ändringar,

godkänner lagförslag 1 med ändringar (Utskottets ändringsförslag) och

godkänner de nya lagförslagen 9—12 (Utskottets nya lagförslag).

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om rättegångsbiträden med tillstånd

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1—10 §
(Som i RP)

11 §

Tillsyn som utövas av tillsynsnämnden

Ett tillsynsärende enligt 14 § som gäller ett rättegångsbiträde med tillstånd behandlas och avgörs av tillsynsnämnden. I fråga om tillsyns-

nämnden och dess medlemmar gäller vad som föreskrivs i 6 a, 7 a och 7 b §, 7 j § 1 mom. och 7 k § i lagen om advokater. När någon av tillsynsnämndens sektioner behandlar ett tillsynsärende som gäller ett rättegångsbiträde med tillstånd ska en medlem som inte hör till advokatkåren vara ordförande.

(2 mom. som i RP)

12—30 §
(Som i RP)

Utskottets nya lagförslag

9

Lag

om ändring av 15 § i lagen om medling i tvistemål och stadfästelse av förlikning i allmänna domstolar

*I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om medling i tvistemål och stadfästelse av förlikning i allmänna domstolar (394/2011) 15 § 2 mom. som följer:*

15 §

Företrädande av parterna

På parternas rätt att anlita biträden och ombud vid medling i domstol och på biträdes och ombuds behörighet gäller vad som i lag föreskrivs om rättegångsbiträde och rättegångsombud i tvistemål. För att främja medlingen kan

medlaren av motiverade skäl framlagda av en part såsom biträde eller ombud för denne dock godkänna även någon (*utesl.*) annan (*utesl.*) i 15 kap. 2 § 1 mom. i rättegångsbalken avsedd *person*, som inte är i konkurs och vars handlingsbehörighet inte har begränsats.

Denna lag träder i kraft den 20 .

10

Lag

om ändring av 12 kap. 4 § i fängelselagen

*I enlighet med riksdagens beslut
ändras i fängelselagen (767/2005) 12 kap. 4 § 1 mom. som följer:*

12 kap.	got annat rättegångsombud eller rättegångsbiträde som avses i 15 kap. 2 § 1 eller 5 mom. i rättegångsbalken får inte granskas eller läsas.
Brevväxling och telefonsamtal	-----
4 §	
<i>Brevväxling med ombud</i>	<i>Denna lag träder i kraft den 20 .</i>

Ett brev eller någon annan postförsändelse som fången adresserat till sin advokat eller nå-

11

Lag

om ändring av 8 kap. 4 § i häktningsslagen

*I enlighet med riksdagens beslut
ändras i häktningsslagen (768/2005) 8 kap. 4 § 1 mom. som följer:*

8 kap.	något annat rättegångsombud eller rättegångsbiträde som avses i 15 kap. 2 § 1 eller 5 mom. i rättegångsbalken får inte granskas eller läsas.
Brevväxling och telefonsamtal	-----
4 §	
<i>Brevväxling med ombud</i>	<i>Denna lag träder i kraft den 20 .</i>

Ett brev eller någon annan postförsändelse som den häktade adresserat till sin advokat eller

12

Lag

om ändring av 3 kap. 7 § och 6 kap. 4 § i lagen om behandlingen av personer i förvar hos polisen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om behandlingen av personer i förvar hos polisen (841/2006) 3 kap. 7 § 1 mom. och 6 kap. 4 § 1 mom. som följer:

3 kap.
Placering i förvaringslokalen, basvård och förflyttning

7 §

Underrättelse om förflyttning

Enligt anvisningar av den frihetsberövade skall någon av dennes nära anhöriga eller någon annan närstående samt den frihetsberövades advokat eller i 15 kap. 2 § 1 eller 5 mom. i rättegångsbalken avsedda rättegångsombud eller rättegångsbiträde utan dröjsmål underrättas om förflyttningen när den frihetsberövade har anlånt till en annan förvaringslokal. Om en underrättelse om förflyttning av en anhållen skulle förorsaka synnerligt men för brottsutredningen, kan underrättelsen framskjutas högst tills dom-

stolen tar upp yrkandet om häktning av den anhållne till behandling.

6 kap.

Brevväxling och telefonsamtal

4 §

Brevväxling med ombud

Ett brev eller någon annan postförsändelse som en frihetsberövad adresserat till sin advokat eller något annat rättegångsombud eller rättegångsbiträde som avses i 15 kap. 2 § 1 eller 5 mom. i rättegångsbalken får inte granskas eller läsas.

Denna lag träder i kraft den 20 .

LaUB 40/2010 rd — RP 318/2010 rd

Helsingfors den 18 februari 2011

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Janina Andersson /gröna
medl. Esko Ahonen /cent
Kalle Jokinen /saml
Oiva Kaltiokumpu /cent
Ilkka Kantola /sd
Sampsa Kataja /saml
Krista Kiuru /sd
Jari Larikka /saml

Outi Mäkelä /saml
Pirkko Ruohonen-Lerner /saf
Tero Rönni /sd
Mauri Salo /cent
Kari Uotila /vänst
Mirja Vehkaperä /cent
Lasse Virén /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Minna-Liisa Rinne.

RESERVATION

Motivering

Den tillsyns- och disciplinbefogenhet som propositionen ger Finlands Advokatförbunds tillsynsenhet och tillsynsnämnd i egenskap av tillsynsinstans för rättegångsbiträden med tillstånd är oförenlig med kravet på en opartisk och oberoende myndighetstillsyn.

Rättegångsbiträden med tillstånd kommer mestadels att vara jurister som har egna juridiska byråer och därmed är konkurrenter till advokater som hör till Finlands Advokatförbund. Det är varken korrekt eller förenligt med kraven på en opartisk och oberoende tillsyn att ett organ inom konkurrentbyråernas intresseorganisation har tillsyn över rättegångsbiträden med tillstånd. För rättegångsbiträden med tillstånd är Finlands Advokatförbunds tillsynsenhet och tillsynsnämnd inte en opartisk och oberoende tillsynsmyndighet.

Grundlagens 21 § 1 mom. förutsätter att rättsskipningsorganet ska vara oavhängigt. När det gäller rättegångsbiträden med tillstånd är tillsynsorganet ett rättsskipningsorgan som bör vara oavhängigt. Grundlagens krav på oavhängighet uppfylls inte om Finlands Advokatförbunds tillsynsenhet och tillsynsnämnd har tillsyn över rättegångsbiträden med tillstånd.

Finlands Advokatförbunds tillsynsenhet och tillsynsnämnd bör följaktligen inte utses till tillsynsorgan för rättegångsbiträden med tillstånd.

Den ändring utskottet föreslår i fråga om ordförande när tillsynsnämnden behandlar klagomål mot rättegångsbiträden med tillstånd saknar relevans med avseende på tillsynsenhetens och tillsynsnämndens oberoende, eftersom båda är organ inom Finlands Advokatförbund och majoriteten av nämndmedlemmarna är advokater.

Ett tydligt tecken på Finlands Advokatförbunds partiskhet är förbundets avoga inställning till de juridiska byråernas skötsel av juridiska ärenden och överlag till fri konkurrens på den fronten.

I det tillsynsförfarande som regeringen föreslår tilldelas Finlands Advokatförbunds tillsynsnämnd en roll som kan jämföras med åklagarens, eftersom det är nämnden som i enlighet med utskottets förslag lägger förslag om att påföra påföljdsavgift eller återkalla tillstånd. Tillsynsnämndens nya processuella roll strider mot de allmänna rättsprinciperna.

Jag föreslår därför att utskottets förslag ändras så att rättegångsbiträdesnämnden och ingen annan ska vara tillsynsmyndighet för rättegångsbiträden med tillstånd.

Rättegångsbiträdesnämnden är en opartisk och oberoende tillsynsmyndighet, vilket borgar för en korrekt tillsyn över rättegångsbiträden med tillstånd. Nämnden skulle också åtnjuta rättegångsbiträdenas förtroende. Förfarandet blir också tydligare om tillsynen koncentreras till rättegångsbiträdesnämnden. För rättegångsbiträden med tillstånd är det lämpligt att hålla tillsynen och Finlands Advokatförbund isär, eftersom tillsynen tar fasta på hur lagen iakttas, medan Finlands Advokatförbunds tillsyn över sina medlemmar gäller hur förbundets egna regler och anvisningar följs. Tillsynen är sålunda inte inriktad på samma normuppsättning.

Statsfinansiellt skulle förslaget inte innebära några extrakostnader, eftersom tillsynsavgifterna skulle tillfalla rättegångsbiträdesnämnden i stället för Finlands Advokatförbund. Inkomsten från avgifterna räcker till för att täcka nämndens kostnader för tillsynen.

Förslag

Jag föreslår

att riksdagen godkänner lagförslag 3 och 5—12 enligt utskottets betänkande och

att riksdagen godkänner lagförslag 1, 2 och 4 med ändringar (Reservationens ändringsförslag).

Reservationens ändringsförslag

1.

Lag

om rättegångsbiträden med tillstånd

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 och 2 §
(Som i LaUB)

3 §

Rättegångsbiträdesnämnden

För beviljande av ett tillstånd enligt denna lag, för tillsyn över rättegångsbiträden med tillstånd samt för återkallande av tillstånd och påförande av en påföljdsavgift finns en oberoende rättegångsbiträdesnämnd.

4—8 §
(Som i LaUB)

9 §

Tillsyn

Ett rättegångsbiträde med tillstånd står i ett uppdrag enligt 8 § under tillsyn av justitiekanslern (*utesl.*) och rättegångsbiträdesnämnden enligt vad som föreskrivs i denna lag.

10 §
(Som i LaUB)

11 §
(*Utesl.*)

11 (12) §

Tillsyn som utövas av rättegångsbiträdesnämnden

Beslut om återkallande av tillstånd, *disciplinär påföljd* och påförande av påföljdsavgift *fattas* av rättegångsbiträdesnämnden. (*Utesl.*)

12 (13) §

Disciplinär påföljd

(1—6 mom. som i LaUB)

Har tillståndet för ett rättegångsbiträde med tillstånd återkallats efter det att tillsynsärendet har inletts, kan (*utesl.*) rättegångsbiträdesnämnden fortsätta behandlingen av ärendet och uttala sig om huruvida rättegångsbiträdet med tillstånd under den tid ett tillstånd enligt denna lag varit i kraft har förfarit klandervärt och vilken påföljd rättegångsbiträdet på grund av detta skulle ha ådragit sig.

(8 mom. som i LaUB)

13 (14) §

Inledande av tillsynsärenden

Ett tillsynsärende inleds när *rättegångsbiträdesnämnden* i fråga om ett rättegångsbiträde med tillstånd tar emot ett skriftligt klagomål eller en anmälan som justitiekanslern gjort med stöd av 10 § eller en anmälan som en domstol har gjort med stöd av 15 kap. 10 a § i rättegångsbalken.

Om ett klagomål är så bristfälligt att ärendet inte kan avgöras på basis av klagomålet, ska kla-

ganden uppmanas att avhjälpa bristen inom utsatt tid. Klaganden ska samtidigt informeras om på vilket sätt klagomålet är bristfälligt och om att rättegångsbiträdesnämnden kan lämna ärendet utan prövning, om klaganden inte följer uppmaningen att komplettera klagomålet. Ett klagomål som gäller ett ärende som har avgjorts tidigare upptas inte till prövning i rättegångsbiträdesnämnden, om inte ny utredning som inverkar på saken läggs fram i klagomålet.

(3 mom. som i RP)

14 (15) §

Behandling av tillsynsärenden i rättegångsbiträdesnämnden

(1 mom. utesl.)

Tillsynsärenden behandlas i ett skriftligt förfarande i rättegångsbiträdesnämnden. Ett tillstånd kan återkallas eller påföljdsavgift påföras endast om rättegångsbiträdesnämnden har ordnat muntlig förhandling i ärendet. Nämnden kan ordna muntlig förhandling också i andra fall. Det rättegångsbiträde med tillstånd som tillsynsärendet gäller och klaganden ska kallas till den muntliga förhandlingen.

Rättegångsbiträdesnämnden ska ge det rättegångsbiträde med tillstånd som berörs av tillsynsärendet tillfälle att bli hört innan ärendet avgörs. Rättegångsbiträdet ska öppet och sanningsenligt lämna de upplysningar och utredningar som har begärts. Nämnden ska ge klaganden tillfälle att yttra sig med anledning av rättegångsbiträdets bemötande. Nämnden ska även i övrigt se till att saken blir tillräckligt utredd.

16 §
(Utesl.)

15 (17) §

Avgörandet i ett tillsynsärende

Rättegångsbiträdesnämndens beslut i ett tillståndsärenden ska utgöra en fristående handling. Där ska anges

1) ärendeslaget och dagen för avgörandet,

- 2) parternas och klagandens namn,
- 3) de yrkanden som framställts och de bemötanden som avgivits i ärendet med motivering,
- 4) motiveringen till avgörandet,
- 5) de bestämmelser som tillämpats i ärendet,
- 6) slutresultatet, och
- 7) namnet på dem som har hört till den sammansättning som avgjort ärendet och deras ställning samt om omröstning ägt rum; om omröstning har ägt rum, ska de avvikande meningarna fogas till den handling som innehåller avgörandet.

16 (18) §

Offentlig dagbok och offentligt referat

Rättegångsbiträdesnämnden ska föra offentlig dagbok över tillsynsärenden. I dagboken antecknas uppgifter om klaganden och rättegångsbiträdet med tillstånd, ärendeslaget, dagen för avgörandet och utgången i ärendet. Av dagboken ska även framgå i vilken fas behandlingen av ärendet är. En uppgift om återkallande av tillstånd och beslut om disciplinär påföljd avförs ur den offentliga dagboken tio år efter rättegångsbiträdesnämndens beslut. (Utesl.)

Rättegångsbiträdesnämnden ska utarbeta ett offentligt referat över sitt beslut i ett tillsynsärende. I referatet ska anges

- 1) ärendeslaget och dagen för avgörandet,
- 2) namnet på rättegångsbiträdet med tillstånd,
- 3) ärendet och motiveringen till avgörandet i huvuddrag,
- 4) de bestämmelser som har tillämpats i ärendet,
- 5) slutresultatet, och
- 6) namnet på dem som har hört till den sammansättning som avgjort ärendet och deras ställning samt om omröstning har ägt rum; om omröstning har ägt rum, ska till referatet fogas de slutresultat med motivering som de medlemmar som varit av avvikande mening har understött.

Rättegångsbiträdesnämnden ska hålla referatet tillgängligt för allmänheten så länge uppgif-

terna om avgörandet enligt 17 § finns antecknade i den offentliga dagboken. (Nytt 3 mom.)

17 (19) §

Andra bestämmelser som ska tillämpas på behandlingen av ett tillsynsärende

Till den del något annat inte föreskrivs i lag tillämpas på behandlingen av tillsynsärenden i (*utesl.*) rättegångsbiträdesnämnden vad som föreskrivs i förvaltningslagen (434/2003), språklagen (423/2003) och samiska språklagen (1086/2003).

På offentligheten för (*utesl.*) rättegångsbiträdesnämndens handlingar och verksamhet i ett tillsynsärende tillämpas vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), om inte något annat följer av tystnadsplikten för ett rättegångsbiträde med tillstånd. En handling blir dock inte offentlig förrän (*utesl.*) rättegångsbiträdesnämndens beslut har meddelats eller när det finns tillgängligt för den som har del i saken.

18—21 §
(Som 20—23 § i LaUB)

22 (24) §

Avgifter

(1 mom. som i LaUB)

Ett rättegångsbiträde med tillstånd ska dessutom betala en tillsynsavgift. Tillsynsavgift ska betalas för det år under vilket rättegångsbiträdet beviljas tillstånd enligt denna lag, samt dessutom för varje kalenderår som inleds med ett gällande tillstånd. Tillsynsavgiften uppgår till 350 euro och tas ut av rättegångsbiträdesnämnden. (*Utesl.*) Justitieministeriet justerar årligen storleken på tillsynsavgiften så att den motsvarar stegringen i levnadskostnadsindex. Justeringen görs med två euros noggrannhet.

23 (25) §

Ändringssökande

(1 mom. som i LaUB)

Ett rättegångsbiträde med tillstånd som berörs av ett tillsynsärende och justitiekanslern har rätt att hos Helsingfors hovrätt söka ändring i (*utesl.*) rättegångsbiträdesnämndens beslut i ett sådant tillsynsärende som avses i 14 §. (*Utesl.*)

Tiden för ändringssökande är 30 dagar. Besvärstiden börjar löpa från den dag då beslutet delgavs. Besvärsskriften riktas till Helsingfors hovrätt och ska inom den föreskrivna tiden ges in till *rättegångsbiträdesnämnden* vars beslut överklagas. Nämnden ska utan dröjsmål sända besvärsskriften med bilagor och en kopia av det överklagade beslutet till hovrätten.

(4 mom. som i LaUB)

24 och 25 §
(Som 26 och 27 § i LaUB)

26 (28) §

Meddelanden

Den tillsynsnämnd som nämns i lagen om advokater (496/1958) ska sända ett meddelande till rättegångsbiträdesnämnden om ett beslut genom vilket en person som disciplinär påföljd har utslutits ur advokatföreningen eller avförts ur det EU-register som avses i 5 b § 1 mom. i lagen om advokater och som förs av föreningen. Tillsynsnämnden ska samtidigt meddela om beslutet har vunnit laga kraft.

(2 och 3 mom. som i LaUB)

Rättegångsbiträdesnämnden ska sända en kopia till justitiekanslern av ett beslut som nämnden fattat i ett tillsynsärende enligt 14 §. Dessutom ska rättegångsbiträdesnämnden sända en kopia till justitiekanslern av nämndens beslut enligt 20 § om återkallande av tillstånd.

(5 mom. *utesl.*)

(5 mom. som 6 mom. i LaUB)

27 och 28 §
(Som 29 och 30 § i LaUB)

2.

Lag

om ändring av lagen om advokater

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om advokater (496/1958) 3 § 1 och 2 mom., 7 och 7 a §, 7 b § 1 och 2 mom., 7 c § 1 mom., 7 e § 1 mom., 7 h § 1 mom., 7 i och 7 j §, 9 § 1 mom. samt 10 § 1 och 3 mom.,

sådana de lyder, 3 § 1 mom. i lag 1095/2007, 3 § 2 mom. i lag 31/1993 samt 7 och 7 a §, 7 b § 1 och 2 mom., 7 c § 1 mom. 7 e § 1 mom., 7 h § 1 mom., 7 i och 7 j §, 9 § 1 mom. samt 10 § 1 och 3 mom. i lag 697/2004, samt

fogas till 3 §, sådan den lyder i lagarna 31/1993, 1249/1999 och 1095/1997, nya 5 och 6 mom., till lagen i stället för den 6 a § som upphävts genom lag 697/2004 en ny 6 a §, till lagen en ny 7 k §, till 8 §, sådan den lyder i lag 1249/1999 ett nytt 2 mom. och till lagen en ny 13 b § som följer:

3 §
(Som i LaUB)

6 a §

I samband med advokatföreningen finns en oberoende tillsynsnämnd och en oberoende tillsynsenhet vilka sköter de uppgifter i fråga om tillsynen över advokaters verksamhet som anges i denna lag. Enligt vad som föreskrivs i lagen om statliga rättshjälpsbyråer (258/2002) (*utesl.*) sköter tillsynsnämnden och tillsynsenheten också de uppgifter som gäller tillsynen över offentliga rättsbiträden (*utesl.*).

(2—5 mom. som i LaUB)

7 §
(Som i LaUB)

7 a §

Tillsynsnämnden består av en ordförande och elva andra medlemmar samt personliga suppleanter för var och en av dem. Ordföranden och ordförandens suppleant samt sex av de övriga medlemmarna och deras suppleanter ska vara advokater. *Fem* av medlemmarna och deras

suppleanter ska vara personer som inte hör till advokatkåren men som har avlagt annan högre högskoleexamen i juridik än magisterexamen i internationell och komparativ rätt och är förtrogna med advokatverksamhet och dessutom med domaruppgifter eller med utbildning och forskning i juridik vid universitet. (*Utesl.*) Mandattiden för tillsynsnämndens medlemmar och suppleanter är tre år.

Advokatföreningens delegation väljer tillsynsnämndens ordförande och ordförandens suppleant samt de medlemmar som hör till advokatkåren och en suppleant för var och en av dem. Statsrådet utnämner på framställning av justitieministeriet de medlemmar i tillsynsnämnden som inte hör till advokatkåren samt deras personliga suppleanter. Innan framställningen görs ska justitieministeriet be advokatföreningen om ett utlåtande om de föreslagna personernas behörighet för uppdraget. (*Utesl.*) Begäran om utlåtande ska avse dubbelt så många kandidater som det antal medlemmar som ska utnämnas. Tillsynsnämnden väljer varje år tre vice ordförande inom sig.

(3 mom. som i LaUB)

7 b §

Tillsynsnämnden kan vara uppdelad på fyra sektioner, vilka var och en består av tre medlemmar. Tillsynsnämnden bestämmer sektionernas sammansättning så att varje sektion som medlemmar har högst två advokater och högst två personer som inte hör till advokatkåren. Ordförande för sektionerna är tillsynsnämndens ordförande och tre vice ordförande. Vid behandlingen av en arvodestvist i en sektion är ordförande dock en i 7 a § 1 mom. avsedd medlem som inte är advokat (*utesl.*).

Tillsynsnämndens plenum är beslutfört när ordföranden eller en vice ordförande och minst

sex andra medlemmar är närvarande. En sektion i tillsynsnämnden är beslutfört när alla dess medlemmar är närvarande.

— — — — —
7 c, 7 e, 7 h—k, 8—10 och 13 b §

(Som i LaUB)

(1 och 2 mom. som i LaUB)

Mandattiden för de personer som är medlemmar i tillsynsnämnden när denna lag träder i kraft fortgår tills den tid för vilken de har valts löper ut. (*Utesl.*)

(4—6 mom. som i RP)

4.

Lag

om ändring av 15 och 31 kap. i rättegångsbalken

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i rättegångsbalken 15 kap 2 §, 4 § 1 mom. och 10 a § 1 mom. samt 31 kap. 13 § och 18 § 3 mom., sådana de lyder, 15 kap. 2 § i lagarna 764/2001, 259/2002 och 578/2009, 4 § 1 mom. i lag 259/2002, 10 a § 1 mom. i lag 497/1958 samt 31 kap. 13 § i lag 109/1960 och 18 § 3 mom. i lag 666/2005, samt

fogas till 15 kap. 1 §, sådan den lyder i lag 21/1972, ett nytt 4 mom. och till 31 kap. 3 §, sådan den lyder i lag 109/1960, ett nytt 2 mom. som följer:

15 kap.

Om rättegångsombud

1, 2 och 4 §
(Som i LaUB)

10 a §

Om ett rättegångsombud eller rättegångsbiträde visar sig vara oredligt, oförståndigt eller oskickligt eller om han eller hon annars visar sig vara olämplig för sitt uppdrag, kan domstolen förbjuda honom eller henne att uppträda i målet eller ärendet. Domstolen kan också, om det finns skäl till detta, förvägra honom eller henne rätt att

under högst tre år vara verksam som rättegångsombud eller rättegångsbiträde vid den domstolen. När beslutet gäller en advokat *eller* ett offentligt rättsbiträde (*utesl.*), ska domstolen underrätta den tillsynsnämnd som avses i 6 a § 1 mom. i lagen om advokater (496/1958) om sitt beslut, *och när beslutet gäller ett rättegångsbiträde med tillstånd den rättegångsbiträdesnämnd som avses i 3 § i lagen om rättegångsbiträden med tillstånd (/)*. Om en advokat *eller* ett offentligt rättsbiträde (*utesl.*) i övrigt handlar i strid med sina skyldigheter, kan domstolen anmäla förfarandet för behandling i tillsynsnämnden. *Om ett rättegångsbiträde med tillstånd i övrigt handlar i strid med sina skyldigheter, kan*

*domstolen anmäla förfarandet för behandling i
rättegångsbiträdesnämnden.*

— — — — —

31 kap.

Om extraordinärt ändringssökande

3, 13 och 18 §
(Som i LaUB)

—————

Ikraftträdandebestämmelsen
(Som i LaUB)

—————

Helsingfors den 18 februari 2011

Pirkko Ruohonen-Lerner /saf